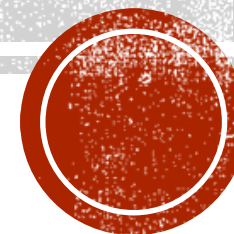

SAJTÓMŰFAJOK

▪ A sajtótermék

- A sajtótermék olyan kommunikációs eszköz, amely információközlés közben eleget tesz három követelménynek:
 - publicitás (nagyobb nyilvánosság);
 - perioditás (szabályos időszakonkénti ismétlődés)
 - aktualitás (időszerű információk továbbítása).

A SAJTÓTERMÉKEK TÍPUSAI

- A sajtótermékeknek számos típusát különíthetjük el.
- **A megjelenés rendszeressége szerint** vannak napilapok, hetilapok, kéthetente, havonta vagy rendszertelenül megjelenő újságok.
- **A megjelenés, terjesztés helye, köre szerint:** országos, helyi, regionális, vagy éppen intézményi újságokat különböztethetünk meg.
- **Megjelenési módja** alapján megkülönböztetjük az **elektronikus és a nyomtatott sajtót.**
- **Tartalom szerinti csoportosítása:** vannak politikai-közéleti, szórakoztató, tudományos, irodalmi, valamint vegyes lapok.

Cipó

A János Zsigmond Unitárius Kollégium Diáknapló
2012. október

Új cikkek, új forma, új tartalom...
ÚJ Cipó!

Van valami, amit meg szeretnél osztani a világgal, de nem csak a Facebookon? Írj nekünk!

Még van pofád? Ha úgy érzed, hogy jó pofa vagy, mutasd meg másoknak is! Lehetsz Te is a Hónap arca!

A tanév legfrissebb Cipója megjelenik 2012. október 18-án!

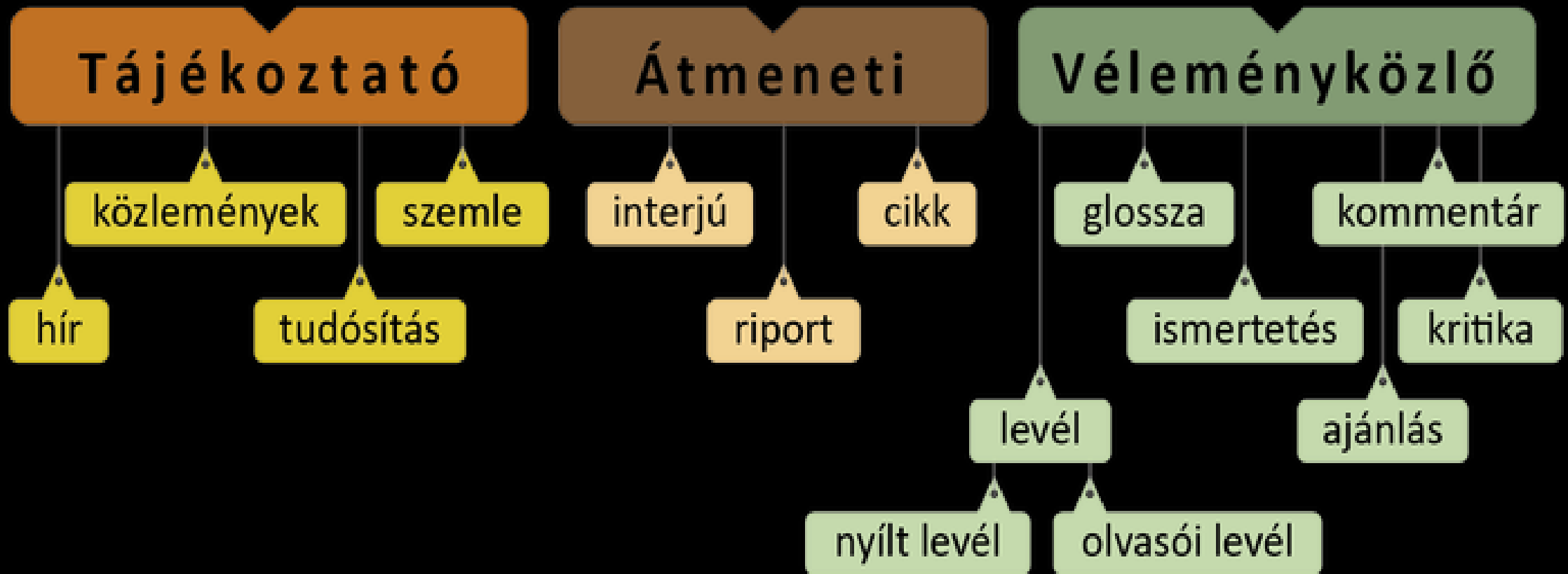
Támogatóink
Pro János Zsigmond Szövetség COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY

Szerkesztőség
Főszerkesztő: Fekete Sára (X.R.)
Tördelőszerkesztő: Kassay Anna (X.R.)
Védnök/Korrektúra: Bucur Tünde (magyar szakos tanár)

 További információkért keress a Facebookon!

SAJTÓMŰFAJOK

+**ESSZÉ** - Elmélkedő, irodalmi jellegű, személyes hangvételű írás. Vérbeli újságműfaj. 1930-as években esszéíró nemzedék; pl. Németh László, Szerb Antal

+ **JEGYZET, TÁRCA**

TÁJÉKOZATÓ (INFORMÁCIÓS) SAJTÓMŰFAJOK

HÍR

- Az újságírás alapműfaja. Tárnyilagos, tényszerű. Friss, közérdekű, fontos, válaszol az alábbi kérdésekre:
- 5w + H

Who? Ki? (Kivel történt?)

What? Mi? (Mi történt?)

When? Mikor? (Mikor történt?)

Where? Hol? (Hol történt?)

Why? Miért? (Miért történt?)

How? Hogyan? (Hogyan történt?)

kishír

kifejtett hír

■ Fehér ing, maszk, távolságtartás: megkezdődött az érettségi

- Hétfőn reggel országszerte megkezdődött az érettségi. Ahogy minden évben, először most is magyar nyelv és irodalomból vizsgáznak a diákok, az viszont egyáltalán nem megszokott, hogy a koronavírus-járvány miatt mindezt maszkban, távolságot tartva kell megtenniük. Egy teremben legfeljebb tíz diák tartózkodhat, és azt ígérték, folyamatos lesz a takarítás és fertőtlenítés az épületekben.

Az Oktatási Hivatal tájékoztatása szerint május 4-én középszinten 68 458-an, emelt szinten pedig 21 19-en írásbeliznek.

A járvány miatt a diákok dönthetnek úgy - akár hétfőn reggel is -, hogy nem mennek el vizsgázni. Ebben az esetben viszont ősszel érettségizhetnek, amivel elhalasztják a felsőoktatási felvételijüket is, ha továbbtanulnának. A tervek szerint azonban mégsem kell egy teljes évet kihagyniuk, hanem kibővítik a keresztféléves felvételit, vagyis nem csupán mesterszakokra, hanem alapképzésekre is lehet majd jelentkezni.

- Forrás: <https://444.hu>
- 2020. május 4.

TUDÓSÍTÁS

- A hír rokona.
- 5W +H
- A tudósító személyes jelenléte (az újságíró a saját maga által látott, hallott, tapasztalt eseményekről tudósít.)
- Készülhet valamilyen különleges esetről (sikeres kísérlet, kiállítás megnyitása, baleset, katasztrófa, szokatlan természeti látvány) vagy mindennapi eseményről.
- Tartalmi szempontból: eseménytudósítás – előzetes, itt és most, utólagos; külföldi, sporttudósítás.
- Megszólaltathat villanásszerűen helyszíni résztvevőket.

[HTTPS://HETNAPRS/CIKK/TANCHAZTALALKOZO-ES-SOKADALOM-JARVANYHELYZETBEN-32986.HTML](https://hetnaprs/cikk/tanchaztalalkozo-es-sokadalom-jarvanyhelyzetben-32986.html)

- „A Hagyományok Háza Hálózat — Vajdaság és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet szervezésében negyedik alkalommal tartották meg a Szent Mihály-napi Táncháztalálkozó és Sokadalom elnevezésű rendezvényt. A hétvégi esemény — mint annyi minden más is ebben az időszakban — eltért a megszokottól. Az érvényben levő járványügyi előírások miatt ugyanis nem Zenta főtere, hanem öt település, Hajdújárás, Magyarszentmihály, Óbecse, Topolya és Zenta adott otthont a színes kavalkádnak...
- Pénteken a sort Hajdújárás nyitotta, a Lifka Sándor Művelődési Egyesület otthonában szép számú néző előtt tartották meg az eseményt. Juhász Gyula fő szervező kiemelte, a folytonosságot nem szerették volna megszakítani, ezért inkább a rendhagyó forma mellett döntöttek.
- — A Szent Mihály-napi Táncháztalálkozó és Sokadalom a hagyományos magyar népi kultúrát, népművészetet mutatja be testközelből. Célja, hogy több emberben keltse fel a vágyat e tevékenységek művelésére, illetve találja meg az ezen az anyanyelven kommunikáló közösségeket — mondta Juhász Gyula.

- Félig viccesen, félig komolyan mondták a szentmihályi szervezők, hogy a koronavírus-járványban valami jó is van, hiszen a helyzethez alkalmazkodva a IV. Szent Mihály-napi Táncháztalálkozó és Sokadalom egy részének ők adhattak otthont.”
- A **közlemények** általában tényközlő beszámolót adnak valamilyen megtörtént vagy várható eseményről. Általában valamilyen vállalat, szervezet közérdekű információját tartalmazó üzenete.

ÁTMENETI SAJTÓMŰFAJOK

RIPORT

- Fontos az újságíró személyes jelenléte (vö. tudósítás); elbeszélő, cselekvő résztvevő.
- A valóságban megtörtént eseményről, cselekményről tudósít úgy, hogy a résztvevőket is megszólaltatja.
- A jó riportból nem hiányozhat: helyzetrajz, jellemfestés, képzelőerő, személyes hang.
- Sokféle témája lehet: izgalmas történet, érdekes emberi sors, különleges helyzet, szokatlan jelenség, konfliktus részletes bemutatása.
- Szerkezeti egységei:
 - Bevezetés (az érdeklődés felkeltése; helyszín leírása fontos!, megadja a az alaphangot);

Leírás (közvetítés, oknyomozás, párbeszédés rész)

Befejezés – nyitott,zárt

<https://www.magyarso.rs/hu/3381/hetvege/165725/Kati-csodaorsz%C3%A1lgban.htm>

KATI CSODAORSZÁGBAN

- Türkizkék kapu, ami valójában egy ajtó, vadszőlővel körbefuttatva, az utcán járókelőnek csak ennyi tűnik fel, ami sejteti, hogy a nem mindennapi látvány benyitáskor talán fokozódik. A sejtés be is igazolódik Magyarokizsa egyik forgalmas utcájában, ahol már a ház előtt gondos kezek munkáját megháláló rózsák virítanak, ott vár ránk a csoda.
- Maga az épület fel se tűnik, csak a virágokra, a buja növényzetre lehet figyelni, meghagyva a képzeletnek a szabad utat. El lehet fantáziálni arról, vajon milyen lehet belül, ha már az utcafronton tükröződik az ott lakó varázslatos világa. A csoda a belépésnél csak hatványozódik, minden elvárást felülmúl. Két lépés az utcáról befele menet, és az ember lánya már el is varázsolódott, csak nézelődik körbe-körbe, pásztázza a legapróbb részleteket, megtorpan és próbálja befogadni azt a látványt, ami a szemnek egyszerre sok. Lehetetlen mindenre odafigyelni, meg kell állni, mélyet szippantani a virágillatból és végiglegetetni a tekintetet pontról pontra.
- „Nem is hagyná ezt mindenki, de Jenei Katalin az első pillanattól kezdve úgy invitál, hogy el is feledkezem az illemről, egyszerűen nem tudom magázni, mert amellett, hogy elkápráztat a látvány, otthon érzem magam, és mindenre kíváncsi vagyok.”
- „...meséjét két, hatalmas termetű maine coon macska töri csak meg időnként, maguknak kikövetelve a figyelmet két pillanatra, de ők is szervesen hozzátartoznak a környezethez.”

INTERJÚ

- Az újságíró kérdései segítségével érdekes információk hangzanak el egy-egy közérdekű dologgal kapcsolatban.
- Párbeszédés szerkezetű.
- Az újságírónak közvetítő, faggató szerepe van.
- Az interjú elején rövid ismertetés a bemutatandó személlyel, eseménnyel kapcsolatban.
- <https://www.kepesifi.com/hu/1089/film/1722/Korhat%C3%A1ros-szerelem.htm>

KORHATÁROS SZERELEM

INTERJÚ KOVÁCS TAMÁSSAL

- „Önmagam számára is mélységesen megdöbbentő volt az a fajta vonzalom a címben említett televíziós sorozat iránt, ami néhány héttel ezelőtt alakult ki bennem, és azt gondolom, rajtam kívül még sok száz emberben egyaránt, határon innen s túl.

A Korhatáros szerelem című sorozat megfelelő mennyiségű humorral, teljesen hétköznapi jelenségekkel, természetes emberi érzésekkel, és némileg a valósággal is tarkított. A TV2-n december másodika óta hetente jelentkező sorozatban olyan kiemelkedő magyar színészek játszanak, mint például **Kovács Patrícia**, **Dobó Kata**, **Fenyő Iván**, **Bánsági Ildikó**, **Ónodi Eszter**, és nem utolsósorban a mi vajdasági tehetségünk, **Kovács Tamás**. Vele beszélgettem érvényesülésről, sikerről, célokról, és magáról a sorozatban való szerepvállalásáról.

- **Mit éreztél, amikor megtudtad, hogy tiéd az egyik főszerep?**

- Nagyon megijedtem. Közölték, hogy ez körülbelül egy hatvan napos forgatás lesz, aminek alapvetően örül az ember, de tudtuk **Dóra Bélával**, aki Alexet játssza a sorozatban, hogy komolyan át kell gondolnunk azt, hogy mire is adjuk a fejünket, és azt is, hogy valóban szeretnénk-e ezt az egészet. Azt gondolom, hogy nagy felelősség egy ilyen szerep vállalása, hiszen sok emberhez eljut, és aztán sokan ez alapján ítélik meg a színészeket.

- **Hogyan élted meg azt, hogy Magyarország legjobb, legelismertebb, és legsikeresebb színészeivel dolgozhatsz együtt? Feszélyezett ez bármiben is?**
- Feszélyezni nem félsz, inkább örültem neki. Dobó Katát ismertem korábbról, de a többiekkel ott találkoztam először. Nagyon jó csapat verbuválódott össze, mindenki nagyon segítőkész volt velünk, fiatalokkal. A forgatás jó hangulatban telt a megfeszített tempó ellenére is.”

CIKK

- A **cikk** olyan, az újságban, folyóiratban megjelenő rövidebb írásmű, amelyben tényközlő és szubjektív véleményt tartalmazó részek kapcsolódnak össze.
- Vezércikk - az újság első oldalán közölt írás, amely aktuális társadalmi, gazdasági, kulturális, politikai kérdésekkel foglalkozik, s tükrözi a szerkesztőségi álláspontot.
- Rendeltetése: figyelemfelkeltés, meggyőzés, mozgósítás

VÉLEMÉNYKÖZLŐ (PUBLICISZTIKAI) SAJTÓMŰFAJOK

- A véleményközlő műfajokban a közvélemény érdeklődésére számot tartó információk mellett nagy teret kap **az újságíró véleménye, a tények értelmezése**. A véleményközlő műfajokban a tényközlőeknél hangsúlyosabban jelenik meg az olvasó befolyásolásának szándéka.
- **JEGYZET**
- Az életből vett hétköznapi eseményből indul ki, kapcsolódhat hírhez, fontos eseményhez is.
- Annak egy szálát ragadja meg, nem tér ki minden részletre.
- Rövid, stíluseszközökben gazdag írás.
- Hangvétele lehet komoly, drámai, lírai, humoros, ironikus is.
- Célja, hogy hasson az olvasó érzelmeire, és gondolkodásra késztesen.

CSÍK MÓNKA: HOLLE ANYÓ DUNYHÁJA

[HTTPS://WWW.MAGYARSO.RS/HU/3620/VELEMENY_JEGYZET_RUZSFOLT/179582/HOLLE-ANY%C3%B3-DUNYH%C3%A1JA.HTM](https://www.magyarso.rs/hu/3620/VELEMENY_JEGYZET_RUZSFOLT/179582/HOLLE-ANY%C3%B3-DUNYH%C3%A1JA.HTM)

- „Mire hazaindultam, beesteledett. Akár vastag takaró alatt, pihent a város. Az utcai lámpák burája körül fényglória, a platánok ágai az örvénylő pelyheket kavarták, a járdákon eltűnőben lévő lábnyomok. Zsebre dugott kézzel, puha sálamba burkolózva lépdeltem, kerülgetve a járólapok között sorjázó síkos kockaköveket.
- Gyerekkori teleink jártak közben az eszemben – szánkózások a domboldalon, az ádáz hógolyócsaták, a pörköltcukros sült alma illata, és a kedvencem, Holle anyó története, amelyben amint megrázza dunyháját a felhők fölött élő öreg hölgy, esni kezd a hó. Kisgyerekként borzongatónak tűnt a mesés, égibeli világ, ahová egy kút fenekéről lehetett eljutni hosszas vándorlás és próbatételek által, s a dunyha, Holle anyó dunyhája kíváncsivá tett. Szívesen kipróbáltam volna magam is, milyen érzés lehet uralni a hópelyheket, és figyelni, ahogy útra kel a sok-sok kristálycsillag.”

ORAVECZ ÉVA CSILLA: COVIDIÓTÁK

- Gondolatok a maszkviselésről. A Nők Lapja 2020/39. számának Személyesen rovata.
- <https://www.noklapja.hu/szerintem/2020/09/23/covidiotak/>

- Hallatlanul érdekes figyelni, kik és milyen indokkal utasítják vissza az új normát, vagyis azt, mit nevezünk normálisnak. Ahogy azt is lenyűgöző látni, hogy amint meghatározott összegű pénzbüntetést kötünk a normaszegéshez, egyik napról a másikra töredékére csökken azok száma, akik a maszkviselés elutasításával próbálták addig kifejezni a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos s teljesen irreleváns egyéni nézeteiket, legyen szó vírustagadásról vagy bármely más összeesküvés-elméletről.

A társadalmi normákban éppen az a jó, hogy egyrészt senkitől nem igényel nagy erőfeszítést a betartásuk, másrészt felesleges filozófiai eszmefuttatásokat pazarolni rájuk. A maszkot azért hordjuk, mert ez a szabály, és mert mindannyiunk közös érdekét szolgálja.

Az eddigi szociálpszichológiai kutatások egyike sem talált semmilyen pozitív személyiségvonást, amit a maszkviselés elutasításához lehetne kötni. Ha valaki ki akar tűnni a tömegeből, ne lefelé próbáljon kitűnni.

GLOSSZA

- Rövid, tömör, szókimondó, ironikus, csattanóval záródó írás.
- Valamilyen kigúnyolható, pellengérré állítható valós jelenségből indul ki, azt bírálja.
- Személyes hangvétel
- Stílusesszközök alkalmazása
- Az olvasó érzelmeire, humorára kíván hatni.

VIRTUÁLIS VALÓSÁGUTÁNZÁS

- Az emberek egy része, egy hosszú munkanap után a számítógép előtt ülve ereszti le a gőzt, a virtuális világban kapcsolódik ki. Esténként a párom is ül a gép előtt, és tovább „dolgozik”, falut épít, katonákat képez ki, és nyersanyagot zsákmányol a szomszédos falvakból. Igen unalmassá válna virtuális élete, ha nem lennének szomszédai, de vannak, és lehetősége van kommunikálni is velük. Ha a játszótársak már kapcsolatba tudnak kerülni egymással, hamar felmerül bennük az igény, hogy közösséget hozzanak létre. A klántagság védelmet nyújt külső fenyegetéssel szemben, ugyanis ahol a tulajdon megjelenik, ott előbb-utóbb harcokra is lehet számítani. Ha közösség van, akkor szabályok is kellenek ugyebár. De ha túl szigorúak, bürokratikusak az előírások, akkor lesznek, akik figyelmen kívül hagyják azokat. Nos, férjem szabályszegését klántársai nem nézték jó szemmel, ezért kirúgták.

- A szombati ebéd közben férjem bejelentette: Kirúgtak! Nem kaptam a szívemhez, mert tudtam, hogy munkahelye elvesztését nem ilyen hangnemben és mimikával jelentené be. Sokévnnyi házasság után ismerem már minden arcizommozdulatát. De nem viccelt, valóban kirúgták, csak nem a való világban, hanem a virtuálisban.
- Lám, lám a virtuális világ sem létezhet szigorú szabályok nélkül! Még szerencse, hogy nem zárják virtuális rácsok mögé a delikvenst, bár sokukat így is lebilincseli ez a világ. Mi értelme a virtuális világnak, ha az ugyanaz, mint az igazi?!
- Forrás: <http://www.kisbiro.hupont.hu>

TÁRCA

- Az újságírás és az irodalom határmezsgyéjén helyezkedik el.
- Az újságírás műalkotása.
- Alapja valamilyen tény vagy élmény. Múltat, jelent, politikát, művészetet, tudományt, hétköznapi gondot egyaránt feldolgozhat.
- Aránylag rövid.
- Az egészből ki kell csendülnie valamilyen eszmei, erkölcsi mondanivalónak.
- A lapos vagy szürke nyelvezettel megírt tárca – nem tárca.
- Eredetileg a politikai lapoknak a vonal alatti része, ahol művészeti bírálatok, szépirodalmi stb. írások jelennek meg.
- Kosztolányi Dezső, Mikszáth Kálmán

HUDY ÁRPÁD: ILLATMOZI

[HTTPS://IRODALMIJELEN.HU/2016-JUL-25-0640/ILLATMOZI-HUDY-ARPAD-TARCAJA](https://irodalmijelen.hu/2016-jul-25-0640/illatmozi-hudy-arpad-tarcaja)

- „...tehát német földön, egészen pontosan Berlinben készen áll már egy gigantikus masina, amely „illatsávvá látja el a filmet, és szagszimfóniákat lehel ki”. A neve Smeller 2.0, vagyis természetesen egy angol szó, hiszen a németek is rég maguk mögött hagyták azt az atavisztikus kort, amikor még saját nyelvükön nevezték meg a fontosabb dolgokat, mint például Kindergarten, Blitzkrieg vagy Konzentrationslager.
- Rózsaszín ködben, az említett virágok illatát is érezni vélvén merengtem el az emberiség e rég várt legújabb jótevőjének áldásos tevékenységéről. Előre remeg az ember orra a boldog izgalomtól, ha elképzeli – mármint nem az ember, hanem az orra, olvasták Gogolt, nem? –, hogy négydimenziósan élvezzi a kényelmes moziszékben ülve Gül Baba kertjének szépségeit, netán egy húsvéti locsolkodós komédiát (miközben a mennyezetről nyakon öntik pacsuliutánzattal), esetleg egy lucullusi lakoma megfilmesítését követi szemével, fülével és orrával (hamburgert vagy pattogatott kukoricát majszolva és üdítőnek álcázott ragacsos levet szopogatva).
- De mi van akkor, könyököl fel az emberben a mindig benne bujkáló Lucifer, ha nem az Ezeregyéjszaka fűszerbazárja vagy Madame Pompadour budoárja a helyszín? Hanem, mondjuk, a Tóték budija? Vagy világháborús csatatér hónapok óta temetetlen holtakkal, dögtemető, afrikai szeméttelep, bűdösbarlang, kéngyártó üzem?”

- Az **ismertetés** tárgyilagos módon mutatja be tárgyát (pl. egy szerzőt, irodalmi művet, zenei albumot), hogy felkeltse az olvasó érdeklődését.
- <https://www.kepesifi.com/hu/1137/szinhaz/2521/%C3%89n-lenni-%C3%A9n-nem-lenni.htm?fbclid=IwAR1udxPVxenXlATZwZS2dYCTAQxLKDmrRk5EaB9fk19Su9Qz2mufXLNho84>
- <https://legeza.oszk.hu/sendpage.php?rec=li1141>
- Az **ajánlás** személyes kötődéssel mutatja be tárgyának legfontosabb jellemzőit, hogy felkeltse az olvasó érdeklődését.
- <https://www.mafab.hu/movies/bohemian-rhapsody-293900.html>

VÉLEMÉNYKÖZLŐ SAJTÓMŰFAJOK

- A **kommentárok** a hírekhez fűzött különféle értelmezések. Ezek főként az olvasók értelmére hatnak, az információk megértését segítik.
- Az **olvasói levél** műfaja egy lap olvasóinak enged teret, hogy a megjelent írásokkal vagy aktuális eseményekkel, történésekkel kapcsolatos véleményüket, kérdéseiket kifejthessék. Általában rövidített, átdolgozott formában kerülnek be a lapba.
- A **kritika** valamilyen műre, műalkotásra vonatkozó, esztétikai és szakmai érveken nyugvó bírálat. Célja a nézőpontok felvázolása, értelmezési lehetőségek megadása.

A kritika az egyszerű bemutatástól a tudományosan alátámasztott részletes bírálatig terjed. Eszerint a következő műfajokat különböztetjük meg: ismertetés, recenzió, bírálat, tanulmány, esszé, kis- és nagymonográfia.

▪ **Felhasznált irodalom:**

- Antalné Szabó Ágnes – Raátz Judit: *Magyar nyelv és kommunikáció (9-10.osztály)*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002
- Balázs Géza – Szayly József – Szilágyi Árpád: *Médiaismeret, Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete*, Budapest, 2005
- *A Z-11 újságíró kézikönyve*, Z-11 Polgárok Egyesülete, Zenta, 2002
- https://www.nkp.hu/tankonyv/magyar_nyelv_9_nat2020/lecke_01_006
- Összeállította: Radócki Dukai Virág

